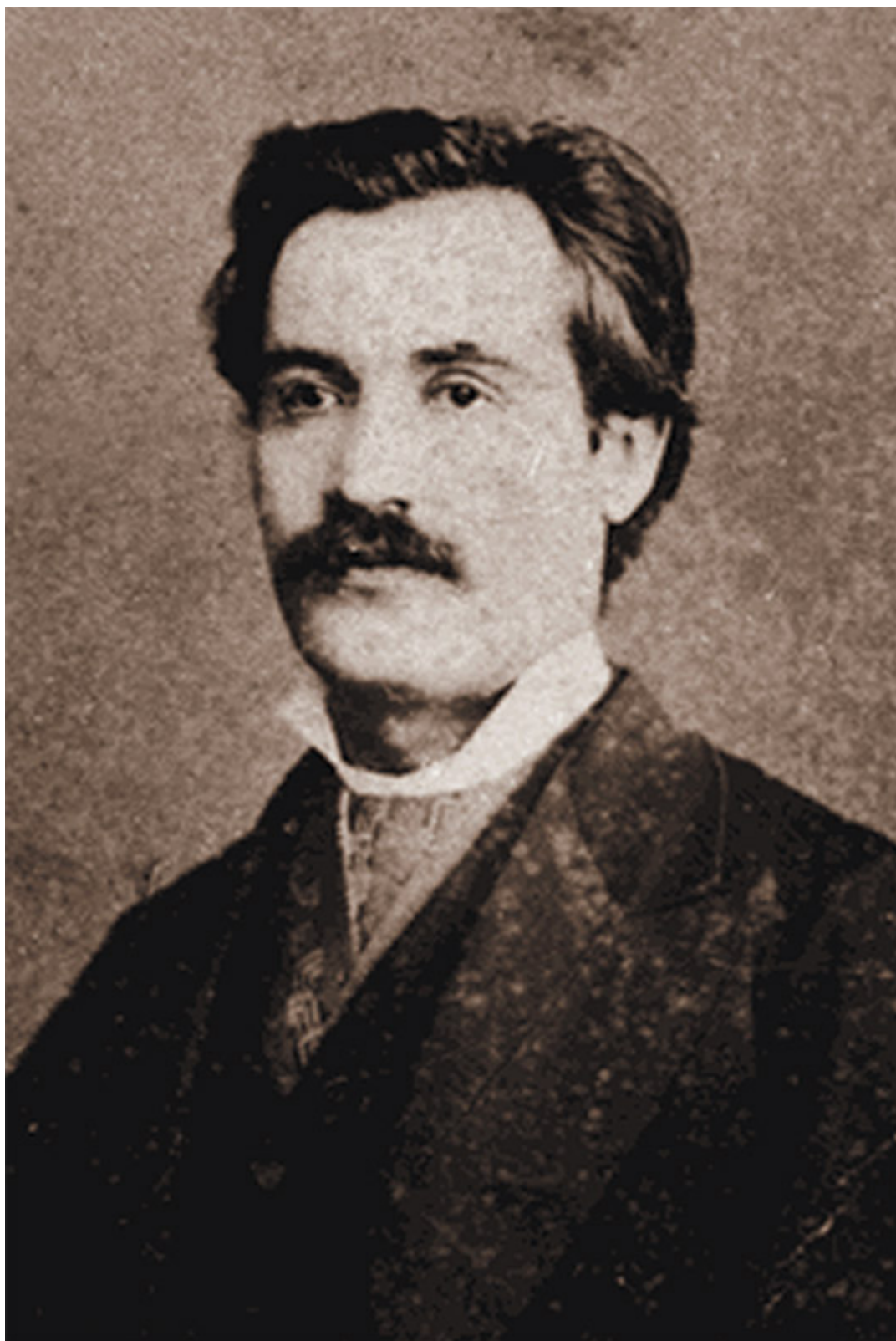

**[„FOI DIN GERMANIA...”] – de
Mihai Eminescu [23 decembrie
1882]**

Foi din Germania și din Franța înregistrează cu multă seriozitate, ca un semn al gravei situații politice din România, știrea că președintele Senatului nostru și-ar fi dat demisia.

Bietele foi!

În adevăr, lucru miraculos, prințul Dimitrie Ghica își dăduse demisia, fără să fie cea mai mică perspectivă de cădere a cabinetului Brătianu, încât lumea, deprinsă a judeca în analogie, credea aproape că d. Brătianu trebuia să fi pățit ceva pe neașteptate, trebuia să fi căzut în dizgrație pentru ca prințul să se grăbească a-l părăsi ca pe o corabie ce arde. De astă dată ne-am înșelat însă. Prințul este numai... susceptibil. Susceptibilitatea-l făcuse să se retragă – bat-o norocul!

D. Ion Brătianu a declarat însă că niște fapte cărora nu le dăduse nici o însemnătate împinsese pe președintele Senatului la acest pas, dar, în urma explicațiilor ce a dat, l-a convins că n-a fost cea mai mică intenție a guvernului de a-l atinge. În orice moment a păstrat toată stima și considerațiunea pentru președintele Senatului în persoana prințului Dimitrie Ghica... (o lacrimă curse aci din ochii ministrului preșident...). Eu unul aș fi nenorocit pentru această demisie – sfârși plângând.

Președintele Senatului a răspuns asemenea înduioșat.

Nici talentul oratoric – zise d-sa – nici vreo mare învățătură nu mi-a creat pozițiunea de care mă bucur în țară.

Ce e drept e drept. Nici cea mai neagră calomnie nu va putea afirma contrariul, nu va putea spune că prințul știe multă carte sau că e orator. Nici n-am îndrăznit măcar a-l contrazice în privirea aceasta, de vreme ce știm că e susceptibil și susceptibilitatea – bat-o norocul – nu suferă contrazicere.

D-sa ne mai spune totodata că singura sa avere e onoarea... pozițiunea sa o datorează conduitei corecte...

Nici aci nu vom contrazice... Nu vorbim așadar de termenul „onoare” precum [î]l înțelegem noi, ci de el așa cum [î]l înțelege d-sa, pentru că e important de-a se ști aceasta.

Erau zile, și tocmai depărtate nu sunt, în care în acelaș Senat acelaș bărbat politic se declara cu trup cu suflet nu numai membru, dar șef al marelui partid conservator din țară. Acest partid conservator este astăzi în opozițiune; pe principe însă 'l aflăm în rândurile guvernamentalilor. Mai mult încă, pentru a se ști bine ce 'nsemnează demisiunea sa, adaogă să fie bine înțeles, ca să s' auză de toți în țară, că nu mă retrăgeam ca să trec în opozițiune. Numai acia cari nu mă cunosc îndestul ar fi în stare să creadă că aș putea face o asemenea neconsecvență și a mă pune-n contradicțiune cu un princip pe care l-am declarat în mai multe ocazii.

Numai acei cari mi-l cunosc îndestul ar putea să creadă că d-sa – Doamne ferește – ar trece în opozițiune și ar contrazice principul.

Principele are principul... de-a nu fi niciodată în opozițiune. Alb cu albi, roș cu roșii, d-sa are privilegiul de-a culege în orice împrejurări foloasele politice și de-a nu purta pierderile. Onoarea de-a fi pururea guvernamental, alături cu cei cari nu numai vor binele țării, teoretic vorbind, ci cu cei cari-l practică prin răscumpărări, prin cumul, prin diurne, aceasta e onoarea de care se vorbește. E o purtare absolut corectă, consecventă în felul ei, care pe – alocurea se numește altfel, dar prințul – binevoiește a o numi onoare și onoare trebuie să se cheme.

Și ce-i mai impune această... onoare?

... Aș comite o trădare cătră mine și... cătră țară a părăsi postul pe care-l am.

Nu postul, prințe... să ne-nțelegem... posturile. Plural! Pluralul fatal al unui substantiv eterogen numit „post”. Și sunt multe, multe sunt cele salariate cu diurne mari, încât produc o sumă de câteva mii de galbeni pe an.

Dar naivul cititor va ‘ntreba cum un om care „n-are vreo mare învățătură”, precum singur mărturisește, poate conduce atâtea treburi mari?

Vezi că știe a iscăli și încă ‘n două chipuri – și slavonește și latinește, și cu potcoave și fără. E călare pe amândouă.

Academia noastră, care și-a luat greua misiune de-a compune un dicționar al limbei române, cată să ție seamă de-o împrejurare. Termenii au la noi, în Orientul dunărean, un alt înțeles decât în Apus, încât să nu cumva să copieze definițiile din lexice franceze ori latine, căci s-ar păcăli.

Astfel, la vorba cap, în loc de-a zice că e partea în care rezidă creierii, principalele simțiri și centrul sistemului nervos, în dicționarul român trebuie specificat: cap, orice obiect care sună a gol.

Eroism însemnează a fi de gardă la suveran, cu jurământ de două ori depus și a-l umfla noaptea ca pe un pui de găină din pat, dându-l peste graniță.

Decorație, semn ce se conferă eroismului de mai sus, pentru a-l distinge de așa numiții oameni cinstiți. Desigur că și vorba onoare ar căpăta un senz analog.

Aceste modificări ale înțelesului lexical al cuvintelor sunt neapărate, întâi pentru a oglindi cu fidelitate ceea ce gândesc oamenii la pronunțarea lor, al doilea pentru a se ține seamă de înțelesul cari li se atribuie de cătră bărbați de autoritate.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro